

VASTINE SELITYSPYYNTÖÖN

Diaarinumero 1702/03.04.04.04.10/2024

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Vastine Keski-Suomen hyvinvointialueen tekemään kunnallisvalitukseen koskien Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston 17.6.2022 §:ssä 9 tekemää päätöstä.

Diaarinumero asialle 1702/03.04.04.04.10/2024

Vastineen tekijä

Viitasaaren kaupunginhallitus

Keskitie 10

44500 Viitasaaren kaupunki

Yhteyshenkilö

Helena Vuopionperä-Kovanen

Kaupunginjohtaja

050 307 6114

helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi

Asia

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on varannut Viitasaaren kaupungille tilaisuuden esittää käsityksensä Keski-Suomen hyvinvointialueen valituksesta, joka koskee Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston päätöstä 17.6.2022 § 9.

Keski-Suomen hyvinvointialueen valitus ja vaatimukset koskevat seuraavia asioita:

1. Muutoksenhaunalaisen päätöksen tiedoksiantomenettely
2. Muutoksenhaunalaisen päätöksen lainmukaisuus ja toimivalta
3. Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

Vastine ja perustelut

1. Muutoksenhaunalaisen päätöksen tiedoksiantomenettelystä

Korkein hallinto-oikeus on antanut 19.6.2024 päätöksen 1861/2024 Keski-Suomen hyvinvointialueen tekemään hakemukseen, jossa on haettu Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston 17.6.2022 tekemän päätöksen § 9 purkamista. Korkein hallinto-oikeus on jättänyt hakemuksen tutkimatta. Perusteluna on, ettei asiassa ole todettavissa, että haettu päätös asianmukaisine valitusosoituksineen olisi annettu laillisesti tiedoksi hyvinvointialueelle, jolla on voimaanpanolaisissa säädetty valitusoikeus. Päätöstä koskevan valituksen tekemiselle säädetty määräaika ei ole alkanut hyvinvointialueen osalta kuluu, eikä purettavaksi haetun päätöksen voida katsoa tulleen muutoinkaan ajan kulumisen tai muullakaan perusteella hyvinvointialueeseen nähden lainvoimaiseksi.

Korkein hallinto-oikeus on antanut 19.6.2024 päätöksensä tiedoksi lakkautetun sairaanhoitopiirin kuntayhtymän entisille jäsenkunnille. Jäsenkuntien tietoon on näin tullut sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston päätöksen tiedoksiantoon liittyvä virhe, joka on korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä ja hyvää hallintotapaa noudattaen pyrittävä korjaamaan viivyttelämättä. Tiedoksiannon puuttumisen vuoksi yhtymävaltuuston päätös ei ole tullut hyvinvointialueeseen nähden lainvoimaiseksi, ja hyvinvointialueen tulee siis voida tehdä päätöksestä kunnallisvalitus. Määräaika valituksen tekemiseen alkaa siitä, kun päätös valitusosoituksineen on annettu hyvinvointialueelle tiedoksi. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston 17.6.2022 § 9 tekemä päätös on siis ollut annettava Keski-Suomen hyvinvointialueelle virallisesti tiedoksi.

Hallintolain 54 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on annettava tekemänsä päätös viipymättä tiedoksi asianosaiselle ja muulle tiedossa olevalle, jolla on oikeus hakea siihen oikaisua tai muutosta valittamalla. Korkeimman hallinto-oikeuden 19.6.2024 päätöksessä on todettu, että tätä tiedoksiantovelvollisuutta ei sairaanhoitopiirissä ole hyvinvointialueeseen nähden noudatettu.

Yleensä tiedoksiannosta vastaa se viranomainen, joka on päätöksenkin tehnyt. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on kuitenkin lakannut oikeushenkilönä olemasta 31.12.2022.

Lakkautettua kuntayhtymää edustavat sen entiset jäsenkunnat, vaikka sairaanhoitopiirit varoineen, velkoineen ja sitoumuksineen ovatkin voimaanpanolain mukaisesti siirtyneet hyvinvointialueille 1.1.2023. Tätä käsitystä lakkautetun kuntayhtymän jäsenkuntien roolista puoltaa se, että korkein hallinto-oikeus kysyi Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän muodostaneilta kunnilta selitystä Keski-Suomen hyvinvointialueen hakemaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän päätöksen purkuun. Lakkautetun kuntayhtymän jäsenkunnilla on siis oikeus ja velvollisuuskin viivyttelämättä korjata tietoonsa tullut kuntayhtymän päätöksen tiedoksiantoon liittyvä virhe.

Korkeimman hallinto-oikeuden 19.6.2024 päätöksen tiedoksisäännin jälkeen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän entisten jäsenkuntien kunnanjohtajat ovat yhteisessä keskustelussaan todenneet, että yhtymävaltuuston päätös tulee muodollisesti antaa tiedoksi hyvinvointialueelle ja että käytännössä sen voi toteuttaa kaikkien jäsenkuntien puolesta Viitasaaren kaupunki. Päätöksen tiedoksiannon hyvinvointialueen kirjaamon sähköpostiin 28.6.2024 on tehnyt Viitasaaren kaupungin talous- ja tietohallintojohtaja, esihenkilönsä Viitasaaren kaupunginjohtajan pyynnöstä. Sähköpostilla tehtyyn tiedoksiantoon on sisällytynyt saatekirje, korkeimman hallinto-oikeuden 19.6.2024 päätös, yhtymävaltuuston 17.6.2022 päätös ja Kuntaliiton mallin mukainen kunnallisvalitusosoitus.

Päätöksen tiedoksianto on tavanomaista hallintotoimintaa, jossa ei tehdä uutta asiaan liittyvää ratkaisua tai muuta oikeustoimea. Lakkautetun sairaanhoitopiirin jäsenkunnilla on ollut toimivalta toteuttaa kirjeen lähettämiseen rinnastettavissa oleva tekninen toimenpide, joka ei ole edellyttänyt erillisen viranomaispäätöksen tekemistä jäsenkunnissa eikä puhe- tai ratkaisuvallan käyttöä lakkautetun sairaanhoitopiirin kuntayhtymän puolesta.

Mikäli katsotaan, että lakkautetun sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkunnat yhdessä tai yksin eivät ole voineet korjata sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston päätökseen liittyvää tiedoksiannon virhettä, hallinto-oikeuden pitänee velvoittaa Keski-Suomen hyvinvointialue toimittamaan viivyttelämättä kyseinen päätös valitusosoituksineen tiedoksi itse itselleen, jotta päätökseen liittyvä muutoksenhaku-aika voi alkaa. Kaikki päätökseen liittyvä asiakirja-aineisto on siirtynyt Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä Keski-Suomen hyvinvointialueen haltuun 1.1.2023.

2. Muutoksenhaunalaisen päätöksen lainmukaisuus ja toimivalta

Keski-Suomen hyvinvointialue on hakenut kunnallisvalituksella muutosta Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston päätökseen 17.6.2022 § 9. Valituksessa vedotaan päätöksen lainvastaisuuteen ja toimivallan puuttumiseen voimaanpanolain 39 §:ään perustuen. Viitasaaren kaupungin näkemys on, että Keski-Suomen sairaanhoitopiirin

kuntayhtymän yhtymävaltuusto ei ole muutoksenhaunalaista päätöstä tehdessään ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutenkaan lainvastainen.

Voimaanpanolain 39 §:n mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän viranomaisen ei voinut 21 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen päättää asioista, joilla olisi merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä tai jos hyvinvointialue antaa päätökselle suostumuksen. Viitasaaren kaupunki katsoo, että sairaanhoitopiirin yhtymävaltuusto on ollut toimivaltainen myös voimaanpanolain 39 §:n määräykset huomioiden.

Sairaanhoitopiirin peruspääoman alentaminen on sisältynyt yhtymävaltuuston 10.12.2021 hyväksymään vuoden 2022 talousarvioon. Voimaanpanolain 21 §:n mukaan sairaanhoitopiirien oli tehtävä viimeistään 28.2.2022 hyvinvointialueelle selvitys 1) kuntayhtymän omaisuudesta; 2) hyvinvointialueen vastuulle siirtyvistä veloista ja muista sitoumuksista, vastuista ja sopimuksista; sekä 3) sellaisista olennaisissa omaisuuserissä, sopimuksissa ja vastuissa tapahtuneista ja tiedossa olevista muutoksista sekä toiminnallisista ja taloudellisista riskeistä, jotka eivät ilmene viimeisimmästä tilinpäätöksestä tai konsernitilinpäätöksestä. Viitasaaren kaupungin käsitys on, että sairaanhoitopiirin vuoden 2022 talousarvio ja siinä todettu peruspääoman alentaminen ovat sisältyneet voimaanpanolaissa tarkoitettuun selvitykseen, jonka sairaanhoitopiiri on määräajassa hyvinvointialueelle antanut. Voimaanpanolain 21 §:n mukaan hyvinvointialueella on myös ollut oikeus saada käyttöönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisätietoja ja asiakirjoja. Hyvinvointialueella on siis ollut hyvissä ajoin tiedossaan sairaanhoitopiirin peruspääoman alentaminen kuntayhtymän vuoden 2022 talousarviossa ja siitä laadittavassa tilinpäätöksessä sekä tilaisuus arvioida ja selvittää, mitä vaikutuksia asialla hyvinvointialueeseen nähden mahdollisesti olisi.

Muutoksenhaunalaisessa yhtymävaltuuston päätöksessä on kattavasti perusteltu, että hyvinvointialueen tulevassa rahoitusmallissa poistojen taso ei määritä valtiolta saatavan laskennallisen rahoituksen tasoa, että sairaanhoitopiiristä siirtyvällä peruspääomalla ei ole merkitystä hyvinvointialueen maksuvalmiuteen, ja että pysyvien vastaavien ja peruspääoman suhdetta eli ns. taseyhtälön toteutumista ei voimaanpanolain 42 §:n mukaisessa kirjanpitokäsittelyssä huomioida millään tavalla. Merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia ei siis päätöksellä ole katsottu olleen, eikä niitä myöskään asian valmistelussa aktiivisesti mukana olleiden hyvinvointialueen ja väliaikaisen valmistelutoimielimen viranhaltijoiden suunnalta ollut tuotu esille.

Kuntalain 110 §:n mukaisesti sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2022 toiminnassa ja taloudenhoidossa on tullut noudattaa yhtymävaltuuston vuodelle 2022 hyväksymää talousarviota. Sekä kuntalain 110 §:n että voimaanpanolain 33 §:n säännösten perusteella sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2022 talousarviossa on tullut päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla sairaanhoitopiirin taseeseen kertynyt alijäämä vuoden 2022 loppuun mennessä katetaan. Vuoden 2022 talousarvioon liittyviä tarkentavia ja täydentäviä päätöksiä yhtymävaltuusto on voinut ja sen on kuulunutkin tehdä talousarviovuoden aikana.

Yhtymävaltuustolla on ollut päätöksentekonsa ajoitukseen asianmukaiset perusteet, koska päätöksentekoa ei ole asian kiireellisyyden vuoksi voinut myöhempään ajankohtaan lykätä.

Lakkautetun sairaanhoitopiirin jäsenkunnat ovat tehneet Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksen (diaarinumero 1439/03.04.04.04.09/2023) Keski-Suomen sairaanhoitopiirin vuoden 2022 tilinpäätöstä koskevasta Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuuston päätöksestä 13.6.2023 § 50. Jäsenkuntien valituksessa on esitetty kattavasti sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston 17.6.2022 § 9 päätöksen lainmukaisuutta koskevat perustelut. Vireille tullut hyvinvointialueen kunnallisvalitus liittyy oleellisesti tähän samassa viranomaisessa samanaikaisesti vireillä olevaan asiaan, joten nämä asiat olisi hallintolain 25 §:n mukaisesti valmisteltava yhdessä ja ratkaistava samalla kertaa.

3. Oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta

Keski-Suomen hyvinvointialue vaatii Viitasaaren kaupungilta muutoksenhakuunsa liittyviä oikeudenkäyntikulujaan korvattavaksi. Viitasaaren kaupunki pitää vaatimusta perusteettomana.

Korkein hallinto-oikeus on 19.6.2024 päätöksellään jättänyt tutkimatta Keski-Suomen hyvinvointialueen hakemuksen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston 17.6.2022 tekemän päätöksen § 9 purkamisesta. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan yhtymävaltuuston päätöstä koskevan valituksen tekemiselle säädetty määräaika ei tiedoksiannon puuttumisen vuoksi ole alkanut hyvinvointialueen osalta kulua. Hyvinvointialueen tulee siis voida tehdä päätöksestä kunnallisvalitus, joka on varsinainen ja ensisijainen muutoksenhakekeino yhtymävaltuuston päätökseen.

Muutoksenhakuun oikeutettu päättää itse oikeutensa käyttämisestä tai käyttämättä jättämisestä. Hyvinvointialueen käynnistämästä muutoksenhausta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut on katsottava tavanomaiseen tapaan muutoksenhakijan omalle vastuulle kuuluviksi.

Viitasaaren kaupunki on sovitusti toteuttanut sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston päätöksen tiedoksiannon kaikkien lakkautetun sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkuntien puolesta. Tämä teknisen toimenpiteen toteutus ei ole tehnyt Viitasaaren kaupungista enemmän asianosaista kuin muista lakkautetun sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkunnista.

Pyynnöt hallinto-oikeudelle

1. Viitasaaren kaupunki pyytää, että hallinto-oikeus toteaa muutoksenhaunalaisen päätöksen tiedoksiantomenettelyn asianmukaiseksi.
2. Viitasaaren kaupunki pyytää, että nyt vireille tullut hyvinvointialueen tekemä kunnallisvalitus käsitellään yhdessä hallinto-oikeudessa samanaikaisesti vireillä olevan lakkautetun Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän jäsenkuntien Keski-Suomen hyvinvointialueen valtuuston päätöksestä 13.6.2023 § 50 tekemän valituksen

(diarinumero 1439/03.04.04.04.09/2023) kanssa. Viitasaaren kaupunki pyytää, että tässä käsittelyssä hyvinvointialueen tekemä kunnallisvalitus hylätään perusteettomana ja hyvinvointialue veloitetaan käsittelemään Keski-Suomen sairaanhoitopiirin vuoden 2022 tilinpäätös uudelleen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin yhtymävaltuuston päätöstä 17.6.2022 § 9 noudattaen.

3. Viitasaaren kaupunki pyytää, että hyvinvointialueen vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hylätään perusteettomana.